

is co-funded by the European Union (EU) under the Erasmus+ Programme (Grant Agreement no. 101082898-2022). 26 червня 2024р. URL: <https://ukrenergy-erasmusplus.eu/uk>

УДК 331.005.95

Циганкова Євгенія Олександрівна

здобувач вищої освіти

Науковий керівник: Полторак Анастасія Сергіївна

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту, бізнесу та адміністрування
Миколаївський національний аграрний університет

МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙ У МАЛИХ І СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВАХ

У сучасних умовах глобалізації та посилення конкуренції інновації виступають ключовим чинником забезпечення конкурентоспроможності та довгострокового розвитку підприємств. Малі і середні підприємства, попри ресурсну обмеженість, мають перевагу у вигляді мобільності та гнучкості управлінських рішень. Актуальність менеджменту інновацій у малих і середніх підприємствах зумовлена необхідністю пошуку ефективних підходів для підвищення продуктивності та зміцнення економічних позицій. В умовах трансформацій української економіки малі і середні підприємства розглядається як рушій інноваційного розвитку, здатний генерувати нові ідеї та забезпечувати економічну стабільність.

Основний акцент у розвитку малих і середніх підприємствах робиться на екологічних інноваціях (екоінноваціях), які поєднують економічну ефективність із екологічною відповідальністю. Вони є ключовим напрямом діяльності бізнесу, спрямованого на підвищення конкурентоспроможності шляхом зменшення негативного впливу на довкілля та підвищення ефективності використання природних ресурсів. Екоінновації охоплюють нові продукти, технології, процеси чи управлінські рішення, спрямовані на раціональне використання ресурсів і формування екологічно орієнтованої бізнес-моделі. Європейська комісія визначає їх як інновації, що забезпечують відчутний прогрес у досягненні цілей сталого розвитку [1, с. 98].

Поряд із екологічними інноваціями сучасний менеджмент активно інтегрує цифрові технології, зокрема штучний інтелект. Україна посідає провідні позиції у Східній Європі за рівнем впровадження технологій штучного інтелекту, особливо у сфері відкритих даних. Використання таких технологій дає змогу підвищувати ефективність управлінських рішень, прискорювати процеси прийняття рішень та створювати нові можливості для малих і середніх підприємств [2, с. 90].

Інформаційні технології є провідним чинником інноваційного зростання, створюючи основу для підвищення ефективності управління, зниження транзакційних витрат та розширення ринкових можливостей. Інформація перетворилася на стратегічний ресурс, що визначає швидкість прийняття рішень та інноваційність. Малі і середні підприємства, що впроваджують цифрові технології, швидше реагують на зміни ринку, оптимізують витрати та посилюють клієнтську взаємодію [3]. Інформаційні технології забезпечують ефективний обмін даними, автоматизацію рутинних процесів та доступ до аналітичних інструментів. Завдяки інформаційним технологіям малий і середній бізнес перетворює дані на цінний інтелектуальний капітал та зміцнює свою позицію в економіці знань.

Синергія екологічних та цифрових інновацій є вирішальним чинником забезпечення конкурентоспроможності та стійкого розвитку малих і середніх підприємств [4]. Ефективний менеджмент інновацій, що ґрунтується на комплексному використанні інформаційних технологій та екологічно орієнтованих рішень, дозволяє малим і середнім підприємствам:

- поєднати економічну ефективність із соціальною та екологічною відповідальністю;
- швидко адаптуватися до змін ринкового середовища;
- підвищити продуктивність та зміцнити конкурентні позиції.

Таким чином, стратегічне використання інформаційних технологій як основи для екологічно відповідальних інновацій є головною умовою сталого розвитку малих і середніх підприємств.

Список використаних джерел

1. Ганжала І. В., Пальонна Т. А., Боковня А. О., Березюк-Рибак І. Р. Особливості впровадження інновацій в екологічному маркетингу малих та середніх підприємств. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету*. 2022. Вип. С. 98. <https://doi.org/10.24025/2306-4420.67.2022.278694>.

2. Серенок А. О., Куспляк І. С. Роль відкритих даних та штучного інтелекту в сучасних умовах розвитку цифрової інфраструктури України. *Збірник наукових праць*. 2024. Вип. С. 90. ISBN 978-966-285-798-6.

3. Биців М. М. Значення інформаційних технологій як чинника інновацій у діяльності малого та середнього бізнесу. Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка, м. Дрогобич, 2021. Вип. 3 С. 207.

4. Шебаніна О.В., Полторак А.С., Чорній Д., Ткаченко М. Фінансування заходів з посилення глобальної продовольчої безпеки: виклики та інноваційні рішення. *Облік і фінанси*. 2025. №1(107). С. 103-111. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2025-1\(107\)-103-111](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2025-1(107)-103-111).